

สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ ๕๓ จัดพิมพ์เสร็จแล้ว

ในสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ ๕๓ นี้
มีบทความ ๔ สาขาวิชา ๖ เรื่องด้วยกัน คือ

- **สาขาวิชาศิลปศึกษา** มี ๑ เรื่อง คือเรื่องพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชด้านงานศิลปะ ของรองศาสตราจารย์หวน พินธุพันธ์
- **สาขามนุษยศาสตร์** องค์การและสถาบันที่เกี่ยวกับการศึกษา มี ๒ เรื่อง คือเรื่อง ภาพเก่าเล่าตำนาน : พระมหากษัตริย์นักบินรบ ของพลเอกนิพัทธ์ ทองเล็ก และ พิพิธภัณฑสถานเด็กกรุงเทพมหานคร ของรองศาสตราจารย์เจลิยว พันธุ์สีดา
- **สาขาวิชาสถิติและวิจัยการศึกษา** มี ๒ เรื่อง คือเรื่อง แผนภูมิ และเรื่อง การวิเคราะห์วิถีพุทธแบบ ของศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ บุญเรืองรัตน์
- **สาขาวิชาจิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ** มี ๑ เรื่องคือเรื่องเจตคติ ของรองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ และมีภาคผนวกให้อ่านอีก ๓ เรื่อง คือ

๑.โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

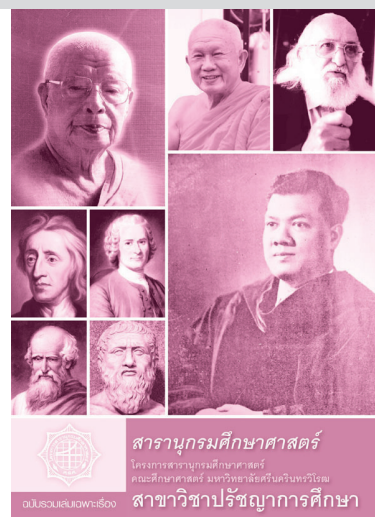
๒. ข้อเสนอแนะในการเขียนบทความสำหรับสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ของศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ซึ่งท่านเขียนไว้เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔

๓. แนวทางการเขียนบทความ โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์

ท่านที่ต้องการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับที่ ๕๓ ให้อ่านหรือจะนำไปให้ห้องสมุดหรือนำไปให้บุคคลอื่นได้ที่
ชั้นวางหนังสือ ชั้น ๑ ห้องพุดมาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มศว ประสานมิตร ถ้าไม่สะดวกที่จะไปรับด้วยตนเอง ติดต่อ
ได้ที่คุณศิริ อรรถศิริ เจ้าหน้าที่โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ โทร. 08-6891-1546 E-Mail Address : E-mail :
huanphinthuphan@hotmail.com, huan@swu.ac.th เพื่อจะจัดส่งสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ ๕๓ ไปให้ทาง พก
(พัสดุเก็บเงินปลายทาง)

สารานุกรมศึกษาศาสตร์รวมเล่มเฉพาะเรื่องสาขาวิชาปรัชญาการศึกษา

โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ได้จัดพิมพ์ “สารานุกรมศึกษาศาสตร์รวม
เล่มเฉพาะเรื่อง สาขาวิชาปรัชญาการศึกษา” เสร็จแล้ว ในเล่มเป็นการรวมบทความ
ทางปรัชญาการศึกษา ๖๓ เรื่อง ที่เคยลงพิมพ์ในสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ ๑-๕๒
ที่นักปรัชญาการศึกษาไทยได้เขียนไว้ทั้งปรัชญาการศึกษาของไทย และปรัชญาการ
ศึกษาของตะวันตก อาทิ ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ของท่านพุทธทาสภิกขุ
พระพรหมคุณาภรณ์ (ปยุตฺร ปยุตโต) และศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี นอกจากนี้

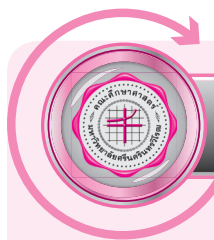

นั้ศาสตราจารย์ ดร.สำเรีง บุญเรีองรัตน์ ได้วิเคราะห้ปรัญญาและปรัญญาการศึกษาไทยสมัยสุโขทัย อยุธยา ธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ไว้อย่างละเอียดและลึกซึ้ง

ส่วนปรัญญาการศึกษาของตะวันตก อาทิ แนวคิดทางปรัญญาของเพลโต อริสโตเติล จอห์นล๊อค ฌาคส์ รูสโซ เปาโลแฟร์ เป็นต้น

ท่านที่ต้งการสาหรานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับนี้ ใหรับไปอ่านหรือจะนำไปใหห้องสมุดหรือนำไปใหบุคคลอื่นได้ที่ชั้นวางหนังสือ ชั้น ๑ ห้องพฒนาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มศว ประสานมิตร ถ้าไม่สะดวกที่จะไปรับด้วยตนเองติดต่อได้ที่คุณศิริส อรรถศิริ เจ้าหน้าที่โครงการสาหรานุกรมศึกษาศาสตร์ โทร. 08-6891-1546 E-Mail Address : E-mail : huanphinthuphan@hotmail.com, huan@swu.ac.th เพื่อจะจัดส่งสาหรานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับนี้ ไปให้ทาง พก (พัสดุเก็บเงินปลายทาง)

แหวดวง

สาหรานุกรมศึกษาศาสตร์

๑ ตามที่ ศาสตราจารย์ ดร.สำเรีง บุญเรีองรัตน์ ได้รวบรวมบทความเพื่อจัดพิมพ์เป็น “สาหรานุกรมศึกษาศาสตร์รวมเล่มเฉพาะเรื่อง” ได้ ๔ สาขาวิชา คือ สาขาวิชาปรัญญาการศึกษา สาขาวิชาการ

บริหารการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และสาขาวิชาสถิติและวิจัยทางการศึกษา ขณะนี้ “สาขาวิชาปรัญญาการศึกษา” ได้จัดพิมพ์เสร็จแล้ว ส่วนอีก ๓ สาขาวิชา จะจัดพิมพ์ออกมาในเร็ว ๆ นี้

๑ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ธรรมา (กรรมการฝ่ายวิชาการ) และผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญศรี ไพรัตน์ (กรรมการและเลขานุการฝ่ายวิชาการ ประธานคณะกรรมการฝ่ายบรรณาธิการ) ป่วยพักฟื้นอยู่ที่บ้าน ไม่สามารถร่วมประชุมกรรมการฝ่ายวิชาการ และดำเนินการจัดทำสาหรานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ ๕๓ ได้ รองศาสตราจารย์หวน พันธุพันธ์ จึงอาสามาประสานงานในการจัดทำแทนไปพลางก่อน ขอให้อาจารย์ทั้งสองท่านหายป่วยร่างกายแข็งแรงโดยเร็ววันนะครับ

๑ รองศาสตราจารย์อำนาจ เย็นสบาย คณบดีวิทยาลัยโพธิวิชชาลัย กรรมการคัพทสาขาวิชาศิลปศึกษาแจ้งว่าจะเขียนบทความเรื่อง “วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย” “หลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน (ครู 5 ปี)” และ “หลักสูตรศศ.บ. (การจัดการภูมิวัฒนธรรม)” มาลงพิมพ์ในสาหรานุกรมศึกษาศาสตร์ ทั้ง ๓ เรื่องนี้น่าสนใจ เพราะมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจัดตั้งวิทยาลัยแห่งนี้ และเปิดสอนหลักสูตรทั้งสองนี้มีแห่งเดียวในประเทศไทย

๑ เป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่งที่สาหรานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ ๕๓ ฉบับนี้ มีบทความเรื่อง “เจตคติ” ของรองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ ภาควิชาจิตวิทยาสังคม สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และท่านแจ้งว่าจะเขียนบทความทางจิตวิทยาส่งมาให้ลงพิมพ์เรื่อย ๆ

บางส่วนจากสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ ๕๓

ฉบับนี้ขอนำเรื่อง “พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชด้านงานศิลปะ” ของรองศาสตราจารย์หวน พินธุพันธ์ มาให้อ่านดังนี้

พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชด้านงานศิลปะ ของรองศาสตราจารย์หวน พินธุพันธ์ มาให้อ่านดังนี้

พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชด้านงานศิลปะ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงได้รับการทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระราชสมัญญานามว่า “อัครศิลปิน” เนื่องจากทรงพระปรีชาสามารถในงานศิลปะหลายแขนง อาทิ จิตรกรรม ประติมากรรม ภาษาและวรรณกรรม ดุริยางคศิลป์ การถ่ายภาพ การช่าง และการกีฬา และทรงนำพระอัจฉริยภาพเหล่านี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศตลอดมา

จิตรกรรม

พระอัจฉริยภาพด้านจิตรกรรมเกิดขึ้นจากความสนพระราชหฤทัยส่วนพระองค์ ตั้งแต่ครั้งที่ยังทรงศึกษาอยู่ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๙๐-๒๔๙๔ โดยพระองค์ทรงศึกษาจากตำราที่ซื้อได้ด้วยพระองค์เอง และบางส่วนก็มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวาย นอกจากนั้นทรงศึกษาศิลปะไทยจากพระเทวโณมุนีมิต และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ศิลปินอาวุโสได้มีโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเพื่อถวายคำปรึกษาแก่พระองค์ ซึ่งแต่ละท่านก็ล้วนเป็นศิลปินชั้นครูทั้งนั้น เช่น เหม เวชกร, เพ็ญ หริพิทักษ์, เขียน ยิ้มศิริและอวบ สาณะเสน เป็นต้น

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเริ่มเขียนภาพอย่างจริงจังเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๒ โดยผลงานของพระองค์ที่ได้ทรงสร้างสรรค์ขึ้นมานั้นมี ๓ ลักษณะใหญ่ๆ คือ ภาพแบบเหมือนจริง ภาพแบบลัทธิเอ็กซ์เพรสชันนิสต์ และภาพนามธรรม ซึ่งพระองค์ทรงวาดทั้งภาพคน ภาพทิวทัศน์ ภาพหุ่น รวมไปถึงภาพที่ทรงใช้จินตนาการส่วนพระองค์สร้างสรรค์ขึ้น แต่โดยส่วนใหญ่จะทรงวาดภาพพระสาทิสลักษณ์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชโอรสและพระราชธิดาทุกพระองค์ ด้านหม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์ ศิลปินชั้นแนวหน้าของไทย เคยทรงประทานความเห็นในงานจิตรกรรมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไว้ว่า เราอาจแบ่งงานของพระองค์ท่านได้เป็น 3 กลุ่ม คือช่วงเริ่มต้นจะเป็นงานแนว realistic คืองานเหมือนจริงดังจะเห็นได้จาก portrait ส่วนใหญ่ซึ่งเป็นภาพของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ

ระหว่าง พุทธศักราช ๒๕๐๕-๒๕๐๗ ผลงานจิตรกรรมมีพระหัตถ์ที่มีลักษณะการตัดทอนรูปทรงจากแนวเหมือนจริง (Realistic) เป็นการเขียนแบบไม่ยึดติดรูปแบบที่เหมือนจริง พุทธศักราช ๒๕๐๘ - ๒๕๑๐ ลักษณะงานเป็นแบบแสดงออกถึงรูปทรง (Figurative) และไร้รูปทรงหรือนามธรรม (Abstraction) ตลอดจนกึ่งนามธรรม (Semi - Abstraction) และในระยะต่อมาทรงเริ่มเขียนแบบฉับพลัน ที่เรียกว่า แบบเอ็กเพรสชันนิสต์ (Expressionism) เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๖ ได้พระราชทานภาพจิตรกรรมมีพระหัตถ์ร่วมแสดงในงานศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ ๑๔ เป็นการแสดงนิทรรศการภาพมีพระหัตถ์ครั้งแรกของพระองค์ ต่อมาเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๕ ได้ทรงพระกรุณาพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เชิญภาพจิตรกรรมมีพระหัตถ์จำนวน ๔๗ องค์ ไปจัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และเมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๙ ทรงพระกรุณาพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้รัฐบาลเชิญผลงานจิตรกรรมมีพระหัตถ์ไปจัดแสดง ณ ห้องพระอัจฉริยภาพในการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี ที่ อิมแพคเมืองทองธานี

ดุริยางคศิลป์

ทรงได้รับการยกย่องจากคณะกรรมการสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ ประจำปี พุทธศักราช ๒๕๒๙ ให้เป็นองค์อัครศิลปินแห่งชาติ ทรงแสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพทางดนตรีมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ โดยทรงได้รับการฝึกหัดดนตรีตั้งแต่พระชนมายุ ๑๐ พรรษา ทรงนำพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ที่ทรงสะสมไว้ไปซื้อคลาริเน็ตมาทรงฝึกเป่า นอกจากนั้นยังสามารถทรงดนตรีอื่นๆ ได้อีกหลายชนิด หลังจากเสด็จขึ้นครองราชสมบัติแล้วเมื่อมีเวลาว่างจะทรงดนตรีกับนักดนตรีและข้าราชการบริพารซึ่งต่อมาได้ทรงรวบรวมนักดนตรีแล้วจัดตั้งวง อ.ส.วันศุกร์ โดยทรงร่วมบรรเลงบทเพลงร่วมกับนักดนตรีหรือออกอากาศผ่านทางสถานีวิทยุ อ.ส.ในพระตำหนักจิตรลดารโหฐานเป็นประจำในตอนเย็นวันศุกร์แต่ต่อมาทรงว่างเว้นการทรงดนตรีลงเนื่องด้วยพระราชกิจนอกจากนี้ ยังทรงจัดตั้งวงดนตรี สหายพัฒนา โดยมีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเป็นหัวหน้าวง

จดหมายข่าว สารานุกรมศึกษาศาสตร์

ฉบับที่ ๓๖ เดือนกันยายน ๒๕๖๑

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จพระราชดำเนินเป็นการส่วนพระองค์ไปทรงเยี่ยมมนิสิตนักศึกษาวิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร และทรงดนตรี ณ หอประชุมใหญ่ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๑๒

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระราชนิพนธ์เพลงด้วยพระองค์เองมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๘๙ จนถึงปัจจุบันนับได้เกือบ ๕๐ เพลง ซึ่งล้วนเป็นบทเพลงที่ไพเราะและมีความหมายลึกซึ้งในพ.ศ.๒๕๐๗ วงดุริยางค์ เอนคิวโทนคอนสเลอร์ (N.Q.Tonkunstler Orchestra) แห่งกรุงเวียนนา ได้คัดเลือกบทเพลงพระราชนิพนธ์ไปบรรเลง มีการถ่ายทอดสดไปทั่วประเทศออสเตรเลีย ปรากฏว่าได้รับความนิยมอย่างสูง จนสองวันต่อมาสถาบันการดนตรี และศิลปะแห่งกรุงเวียนนา (Institute of Music and Arts of City of Vienna) โดยรัฐบาลออสเตรเลียได้ทูลเกล้าฯถวายสมาชิกภาพกิตติมศักดิ์ลำดับที่ ๒๓ ของสถาบัน มีการจารึกพระนามลงบนแผ่นหินสลักของสถาบัน นับเป็นผู้ประพันธ์เพลงชาวเอเชียคนแรกที่ได้รับเกียรติเช่นนี้ (อ่านต่อในสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ ๕๓)

ท้ายจดหมายข่าว

จดหมายข่าวฉบับนี้ขอแนะนำสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ที่โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์จัดพิมพ์ ออกมาแล้ว ๒ เรื่องคือ สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ ๕๓ และ สารานุกรมศึกษาศาสตร์รวมเล่มเฉพาะเรื่อง สาขาวิชาปรัชญา การศึกษา และขอแจ้งให้ทราบว่าท่านที่ต้องการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ที่โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์จัดพิมพ์ ทั้งสารานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับที่ ๑-๕๓ สารานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับเฉลิมพระเกียรติ และ สารานุกรมศึกษาศาสตร์รวมเล่มฉบับเรื่อง ให้ไปรับหรือจะนำไปให้ห้องสมุดหรือจะนำไปให้บุคคลอื่นได้ที่ชั้นวางหนังสือ ชั้น ๑ และห้องสมุดอาจารย์ ตึกคณะศึกษาศาสตร์ ถ้าไม่สะดวกที่จะไปรับด้วยตนเองหรือต้องการฉบับอื่น ๆ ที่ในชั้นวางหนังสือไม่มี ติดต่อได้ที่คุณศิริส อรรถศิริ เจ้าหน้าที่โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ โทร. ๐๘-๖๘๙๑-๑๕๔๖ ส่วนท่านที่ไม่สะดวกที่จะไปรับด้วยตนเอง ถ้าต้องการให้ส่ง "สารานุกรมศึกษาศาสตร์" ให้ตนเองหรือให้ห้องสมุด หรือจะมอบให้บุคคลอื่นทางไปรษณีย์ก็ได้ โดยติดต่อทางอีเมลที่ Email Address : huanphinthuphan@hotmail.com หรือ : huan@swu.ac.th ทางโครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์จะส่งสารานุกรมศึกษาศาสตร์ให้ทาง พก (พัสดุเก็บเงินปลายทาง)

ส่วนท่านผู้อ่านต้องการอ่าน สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ตั้งแต่ ฉบับที่ ๑ ถึง ฉบับที่ ๕๓ คลิกอ่านได้ทางเว็บไซต์ คลิกอ่านได้ที่ : <http://kids-d.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/1518/browse-title>

จดหมายข่าว

สารานุกรมศึกษาศาสตร์

โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สุขุมวิท ๒๓ เขตวัฒนา กทม ๑๐๑๑๐

โทร.๐-๒๖๔๙-๕๒๖๓ โทรสาร ๐-๒๖๔๙-๕๒๗๑

E-mail Address : huan@swu.ac.th, huanphinthuphan@hotmail.com

จัดทำโดย คณะกรรมการโครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์

สนับสนุนการพิมพ์โดย คุณวิสิทธิ์ ไรจน์พจนรัตน์ บริษัท พ.ศ.พัฒนา จำกัด เลขที่ ๑๒ ถ.พระราม ๖ (ซ.๔๑) แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐ โทร.๐๒ ๒๗๙ ๖๒๒๒